

Studying the visibility of Iranian humanities and social sciences journals

Amir Reza Asnafi

Associate Professor, Department of Information Science and Knowledge Engineering, Faculty of Education and Psychology, Shahid Beheshti University. E-mail: aasnafi@gmail.com

Article Info

Article type:
Research

Article history:

Received: 2025/08/22

Received in revised:

2025/09/27

Accepted: 2025/11/08

Available online: 2026/01/27

Keywords:

Scientific journals, visibility of journals, citation database of publications, Scopus, DOAJ, Web of Science, humanities, social sciences.

ABSTRACT

Purpose: The purpose of this study is to examine the visibility of Iranian A-ranked journals in the field of Humanities and Social Sciences in major international indexing databases, including Scopus, DOAJ, and Web of Science.

Methodology: Current study adopts a descriptive-analytical approach using bibliometric methods. The research population consists of all Iranian A-ranked journals in the Humanities and Social Sciences, identified based on the official list published by the Iranian Commission of Scientific Journals. Data were collected through systematic searches of Scopus, DOAJ, and Web of Science, as well as the official websites of the journals, and were analyzed using various bibliometric indicators.

Findings: The results indicate that only a limited number of Iranian A-ranked journals in the Humanities and Social Sciences are indexed in international citation databases. Among the examined databases, journals indexed in Scopus demonstrate the highest level of visibility in terms of the number of published articles, citations, and impact-related indicators, while DOAJ and Web of Science show comparatively lower coverage. Noticeable differences were observed in the level of journal visibility across these databases.

Conclusion: The findings suggest that the low visibility of Iranian Humanities and Social Sciences journals in major citation databases may be attributed to factors such as the quality of published content, language-related challenges, and insufficient compliance with international publishing standards. Improving content quality, strengthening internationalization policies, and expanding international research collaborations are essential strategies for enhancing the visibility and scholarly impact of these journals.

Cite this article: Asnafi, Amir Reza (2026). Studying the visibility of Iranian humanities and social sciences journals, *Applied Scientometric Studies*, 2(4), 41 - 60. <https://doi.org/10.22091/apss.2026.13694.1055>

© Author(s) retain the copyright and full publishing rights.

Publisher: University of Qom.

DOI: <http://doi.org/10.22091/apss.2026.13694.1055>

مطالعه رؤیت‌پذیری مجلات حوزه علوم انسانی و اجتماعی ایرانی

امیررضا اصنافی

۱. دانشیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی. رایانامه: aasnafi@gmail.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی. تاریخچه مقاله: تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۵/۳۱ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۷/۰۵ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۸/۱۷ تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱۱/۰۷ کلیدواژه‌ها: اسکوپوس، دواج، وب‌آوساینس، کمیسیون نشریات علمی کشور، علوم انسانی و اجتماعی.	هدف: هدف پژوهش حاضر مطالعه میزان رؤیت‌پذیری مجلات ایرانی حوزه علوم انسانی و اجتماعی دارای رتبه «الف» در پایگاه‌های استنادی معتبر بین‌المللی شامل اسکوپوس، دواج، و وب‌آوساینس است. روش: این پژوهش از نظر ماهیت توصیفی-تحلیلی و با رویکرد علم‌سنجی انجام شده است. جامعه پژوهش شامل کلیه مجلات ایرانی حوزه علوم انسانی و اجتماعی دارای رتبه «الف» است که فهرست آن‌ها از وب‌سایت کمیسیون نشریات علمی کشور استخراج شد. داده‌ها با جست‌وجو و مرور نظام‌مند پایگاه‌های اسکوپوس، دواج، و وب‌آوساینس و همچنین وب‌سایت مجلات گردآوری و با استفاده از شاخص‌های علم‌سنجی تحلیل شدند. یافته‌ها: نتایج نشان داد که تنها بخش محدودی از مجلات دارای رتبه «الف» در حوزه علوم انسانی و اجتماعی ایران در پایگاه‌های استنادی معتبر بین‌المللی نمایه شده‌اند. در میان پایگاه‌های بررسی‌شده، مجلات نمایه‌شده در اسکوپوس از نظر تعداد مقالات، میزان استناد، و شاخص‌های تأثیرگذاری بالاترین سطح رؤیت‌پذیری را دارند، درحالی‌که پایگاه‌های دواج و وب‌آوساینس سهم کمتری از نمایه‌سازی این مجلات را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین تفاوت قابل توجهی میان سطح رؤیت‌پذیری مجلات در این پایگاه‌ها مشاهده شد. نتیجه‌گیری: یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که رؤیت‌پذیری پایین مجلات ایرانی علوم انسانی و اجتماعی در پایگاه‌های استنادی معتبر می‌تواند ناشی از عواملی همچون کیفیت محتوای علمی، چالش‌های زبانی، و نبود انطباق کامل با استانداردهای بین‌المللی نشر باشد. ارتقای کیفیت علمی مقالات، تقویت سیاست‌های بین‌المللی‌سازی، و افزایش همکاری‌های پژوهشی بین‌المللی می‌تواند نقش مؤثری در بهبود جایگاه و رؤیت‌پذیری این مجلات ایفا کند.

استناد: اصنافی، امیررضا (۱۴۰۴). مطالعه رؤیت‌پذیری مجلات حوزه علوم انسانی و اجتماعی ایرانی. *مطالعات کاربردی علم‌سنجی*، ۲ (۴)، ۶۰-۴۱.

<https://doi.org/10.22091/apss.2026.13694.1055>

© نویسنده‌گان.

ناشر: دانشگاه قم.

۱. مقدمه و بیان مسئله

مجلات علمی از مهمترین گنجینه‌های معرفت بشری به شمار می‌آیند. نوشته‌های این مجلات تجلی کامیابی‌ها، ناکامی‌ها، و چشم اندازهایی است که پژوهشگران سالیان متمادی در آن‌ها مشارکت داشته‌اند. مقاله‌هایی که در این مجلات به چاپ می‌رسند، دقیق‌ترین و سیله برای انتقال اطلاعات علمی هستند. به‌رغم گسترش روزافزون تعداد و شمارگان مجلات علمی و استقبال و استفاده گسترده جامعه از آن در بیشتر کشورهای دنیا، مسئله انتخاب نشریات ادواری همواره به‌مثابه یکی از مسائل مهم در مجامع علمی محسوب می‌شود. عواملی چون افزایش مستمر نرخ اشتراک مجلات، نبود بودجه کافی مصوب نهادها برای تخصیص در خرید و مشکلات مالی آینده، اختلالاتی در جریان انتخاب منظم مجلات ایجاد کرده‌اند (صالحی و رحیمی، ۱۳۸۵، ۱۵۰).

رؤیت‌پذیری مجلات علمی در پایگاه‌های استنادی معتبر از جمله شاخص‌های مهم برای ارزیابی کیفیت و اعتبار این مجلات است. این موضوع به‌ویژه برای مجلات حوزه علوم انسانی و اجتماعی اهمیت دارد، زیرا این حوزه‌ها معمولاً در مقایسه با علوم طبیعی و مهندسی، کمتر در کانون توجه قرار می‌گیرند. در ایران، مجلات دارای رتبه الف نقش بسزایی در توسعه و ترویج دانش دارند و بررسی رؤیت‌پذیری آن‌ها در پایگاه‌های معتبر بین‌المللی می‌تواند به بهبود کیفیت و شناخت بیشتر این مجلات کمک کند. به دلیل جهانی‌شدن و توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات، امروزه پژوهش‌های علمی ماهیت و گسترش پیدا کرده‌اند. در این میان، مجلات علمی نقش مهمی در تبادل اطلاعات علمی در سطح جهانی ایفا می‌کنند. امروزه پژوهشگران مختلف از سراسر دنیا تلاش می‌کنند تا پژوهش‌های ارزشمندی انجام داده و اثرگذاری یافته‌های پژوهشی خود را با انتشار در مجلات معتبر افزایش دهد. به عبارت دیگر می‌توان بیان کرد که گاهی در جوامع علمی، کیفیت برون‌داد علمی یک پژوهشگر براساس کیفیت نشریه منتشرکننده آن برون‌داد سنجیده می‌شود. از این‌رو در محیط‌های دانشگاهی مجلات منتشرکننده برون‌دادهای علمی افراد برای استخدام، ارزیابی عملکرد و ارتقاء آن‌ها استفاده می‌شوند. امروزه ارتباطات و فناوری‌های گسترده در تولید علم بیشتر نشان‌دهنده کیفیت بالای برون‌دادهای علمی است (کتس و هیکس، ۱۹۹۷، ۲۵۷). با توجه به این‌که تعداد مجلات ایرانی نمایه‌شده در پایگاه‌های اطلاعاتی و استنادی معتبر در سال‌های اخیر دارای رشد چشمگیری بوده است.

پژوهش حاضر در نظر دارد به مطالعه وضعیت کلی و نیز رؤیت‌پذیری مجلات ایرانی حوزه علوم انسانی و اجتماعی (فارسی زبان و غیر فارسی زبان) نمایه‌شده در پایگاه کمیسیون نشریات علمی کشور^۱، پایگاه داوج^۲ و نیز پایگاه‌های استنادی اسکوپوس^۳ و وب‌آوساینس^۴ بپردازد. بر این اساس، پرسش‌های اساسی پژوهش حاضر به شرح زیر است.

۲. پرسش‌های پژوهش

۱. هر یک از زیرگروه‌های علوم انسانی دارای چه تعداد نشریه در پایگاه کمیسیون نشریات علمی کشور هستند؟
۲. وضعیت انتشار مجلات ایرانی حوزه علوم انسانی از نظر زبان مقالات چگونه است؟
۳. وضعیت مجلات ایرانی حوزه علوم انسانی نمایه‌شده در پایگاه داوج چگونه است؟
۴. کدام یک از نشریات ایرانی حوزه علوم انسانی در پایگاه‌های استنادی اسکوپوس و وب‌اف ساینس نمایه‌شده اند؟

۵. میزان استناددهی و رؤیت‌پذیری به مقاله‌های مجلات حوزه علوم انسانی و اجتماعی ایرانی دارای رتبه الف در پایگاه استنادی اسکوپوس، داوج، و وب‌آوساینس چگونه بوده است؟

۳. پیشینه پژوهش

رؤیت‌پذیری مقالات علمی به عنوان یکی از شاخص‌های اصلی ارزیابی کیفیت و نفوذ علمی مجلات، در توسعه علمی جوامع نقش حیاتی ایفا می‌کند. در این میان، مجلات حوزه علوم انسانی و اجتماعی به دلیل پیچیدگی‌های ذاتی و تفاوت‌های فرهنگی و زبانی، با چالش‌های منحصر به فردی در افزایش رؤیت‌پذیری خود روبه‌رو هستند. در این راستا، اهمیت بررسی رؤیت‌پذیری مجلات ایرانی دارای رتبه الف در این حوزه‌ها به ویژه در پایگاه‌های استنادی معتبری چون اسکوپوس، داوج، و وب‌آوساینس، دوچندان می‌شود.

پیشینه پژوهش‌های مرتبط با رؤیت‌پذیری و استناددهی مجلات علمی بیشتر به تحلیل و بررسی داده‌های استنادی، شاخص‌های کیفیت مجلات، و راهبردهای انتشاراتی می‌پردازند. مطالعات متعددی نشان داده‌اند که انتشارات در مجلات نمایه شده در پایگاه‌های استنادی بین‌المللی، تأثیر مثبت و مستقیمی بر رؤیت‌پذیری و استناددهی مقالات دارد. این پایگاه‌ها به دلیل دسترسی گسترده‌تر و قابلیت‌های جست‌وجوی پیشرفته، بستری مناسب برای افزایش دیده‌شدن مقالات فراهم می‌کنند. اسکوپوس به مثابه یکی از بزرگترین پایگاه‌های استنادی علمی، اطلاعات جامعی از مقالات و استنادها در حوزه‌های مختلف علمی فراهم می‌کند. این پایگاه به دلیل پوشش گسترده و ابزارهای تحلیلی پیشرفته‌ای که ارائه می‌دهد، به یکی از منابع اصلی پژوهشگران برای ارزیابی اثرگذاری علمی تبدیل شده است. وب‌آوساینس نیز با تأکید بر کیفیت و دقت بالا در نمایه‌سازی مجلات، به مشابهت اسکوپوس عمل می‌کند و اطلاعات گسترده‌ای از استنادها و شاخص‌های ارزیابی علمی فراهم می‌سازد. از سوی دیگر، داوج با تمرکز بر مجلات دسترسی آزاد^۱، امکانات ویژه‌ای برای افزایش دسترسی و رؤیت‌پذیری مقالات ارائه می‌دهد و به مثابه یک منبع معتبر در این زمینه شناخته می‌شود.

به این ترتیب، پژوهش حاضر با بررسی وضعیت رؤیت‌پذیری مجلات حوزه علوم انسانی و اجتماعی دارای رتبه الف در ایران، و تحلیل نمایه‌سازی آن‌ها در پایگاه‌های استنادی اسکوپوس، داوج، و وب‌آوساینس، به دنبال شناسایی نقاط قوت و ضعف این مجلات و ارائه راهکارهایی برای بهبود بیشتر جایگاه آن‌ها در سطح بین‌المللی است. نتایج این مطالعه می‌تواند به سیاست‌گذاران علمی، دبیران مجلات، و پژوهشگران کمک کند تا با برگزیدن راهبردهای مناسب، رؤیت‌پذیری، و اثرگذاری علمی مجلات ایرانی را در جوامع علمی جهانی افزایش دهند.

زاهدی (۱۳۹۲) به بررسی رؤیت‌پذیری و استناد مقالات ۴۳ نشریه انگلیسی زبان ایرانی در پایگاه مندلی پرداخت. پژوهش وی نشان داد که تقریباً نیمی از مقالات مطالعه در پایگاه مندلی ذخیره شده و از مقالات رتبه استنادی بالاتری هم دریافت کرده‌اند. عبدخدا، نوروزی، و محمدی (۱۳۹۰) خود استنادی و شاخص آئی ۱۶ مجله انگلیسی زبان ایرانی را در حوزه پزشکی که در پایگاه اسکوپوس نمایه شده‌اند بررسی کردند. یافته‌های پژوهش آن‌ها نشان داد که نسبت تعداد مقالات با تعداد استنادها رابطه مستقیم دارد. ریاحی و موسوی چلک (۱۳۹۵) در پژوهش خود با عنوان بررسی مجلات کشورهای آسیایی در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس با تأکید بر جایگاه جمهوری اسلامی ایران بیان داشتند که روند انتشار مجلات کشورهای آسیایی و همچنین جمهوری اسلامی ایران طی سال‌های بررسی از رشد مثبتی برخوردار بوده است. بخش قابل توجهی از مجلات علمی نمایه شده در حوزه پزشکی تهیه و منتشر شده است. همچنین یافته‌ها نشان داده است که مجلات کشورهای شرق و جنوب شرق آسیا در مقایسه با مجلات ایرانی و کشورهای

خاورمیانه از کیفیت بالاتری برخوردار بوده‌اند. برای ارتقای سهم مجلات ایرانی در پایگاه‌های اطلاعاتی علمی، باید برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری از سوی مسئولان و متولیان وزارت بهداشت و وزارت علوم انجام شود. همچنین سعی شود گرایش در مجلات ایرانی به استفاده از زبان انگلیسی افزایش یابد تا شاهد سهم بیشتر ایران از مجلات علمی منطقه و آسیا باشیم.

بهمن آبادی و بشیری (۱۳۹۹) پژوهشی با عنوان «بررسی میزان استنادپذیری و رؤیت‌پذیری مقالات نشریات انگلیسی زبان ایرانی در حوزل کشاورزی بر اساس داده‌های پایگاه اسکوپوس» انجام داده‌اند، نتایج حاصل از پژوهش آن‌ها نشان داد که از میان ۷۴۷۶ مقاله منتشرشده این مجلات، ۳۳/۴ درصد آن‌ها دست‌کم یک استناد و در مجموع ۹۵۹۰ استناد دریافت کرده‌اند. مجلات علمی یکی از مهمترین منابع اطلاعاتی برای پژوهشگران و جامعه علمی هر کشور به شمار می‌آیند. این مجلات به‌مثابه بستری برای تبادل جدیدترین دستاوردهای علمی و فنی میان صاحب‌نظران و دانشمندان حوزه‌های مختلف علمی عمل می‌کنند و حتی در عصر دیجیتال که نگاهی کاملاً متفاوت به عرصه انتشارات دارد از اهمیت این ابزار علمی کاسته نشده است. از جمله به دو رویکرد مختلف در ارزیابی مجلات اشاره می‌کند: یکی براساس نظرات صاحب‌نظران (شامل رؤسای گروه‌های آموزشی دانشکده‌ها و پژوهشگران برجسته) که طی آن نظرات این افراد در مورد مجله یا گروهی از مجلات گردآوری و تحلیل می‌شود و دیگری تعیین رتبه مجلات براساس تحلیل‌های استنادی. در روش اخیر ملاک سنجش میزان استفاده از مقالات و مجلات، بررسی اطلاعات استنادی است که از پایگاه‌هایی همچون وب‌آوساینس، اسکوپوس، گوگل اسکولار یا از شبکه‌های اجتماعی علمی (همچون ریسرچ گیت یا مندلی) در اختیار قرار می‌گیرند. استفاده از میزان استناد به مقاله به‌مثابه شاخص ارزیابی، با وجود همه نارسایی‌ها و مشکلات خود، همچنان شناخته‌شده‌ترین و پُر استفاده‌ترین شاخص برای ارزیابی کیفیت مقالات و مجلات علمی است. پژوهش‌های کیفی خدمت می‌کنند و در انتقال دانش در بین متخصصان نقش اساسی دارند.

رشیدی و دیگران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان «بررسی میزان رؤیت‌پذیری بین‌المللی مقاله‌های مجله پزشکی ارومیه در نمایه‌نامه اسکاپوس در مقایسه با مجلات پزشکی دانشگاه‌های علوم پزشکی شمال غرب کشور» میزان رؤیت‌پذیری بین‌المللی مجله پزشکی ارومیه را در فواصل سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۲۱ بررسی و بیان کرده‌اند که مجله‌های علمی ازجمله مهمترین ابزارهای انتشار نتایج پژوهش به شمار می‌آیند، از این‌رو مجلات بازتاب‌دهنده کم‌وکیف بخش پژوهش در هر جامعه علمی هستند. مجله‌های علمی با ایجاد یک بستر مناسب ارتباطی میان محققان و پژوهشگران، ضمن آگاه ساختن پژوهشگران از نتایج پژوهش‌های انجام‌شده و آشنا کردن محققان با پیشرفت‌های علمی در یک حوزه خاص، از اتلاف زمان، امکانات، و انجام کارهای تکراری جلوگیری کرده و به تبع آهنگ تولید علم را در جامعه علمی شتاب می‌بخشند. مجلات علمی از جایگاه منحصر به فردی در تحقق اهداف سند چشم‌انداز و نقشه جامع علمی کشور برخوردارند و ارتقای کیفی این مجلات و نمایه‌شدن آن‌ها در نمایه‌نامه‌های معتبر در تداوم جهش علمی کشور نقش مؤثری ایفا می‌کند. یکی از عواملی که نشان‌دهنده اعتبار مجله‌های علمی و تخصصی محسوب می‌شود، نمایه‌شدن آن‌ها در پایگاه‌های اطلاعاتی و استنادی معروف جهان است. حضور نشریات علمی هر کشور در پایگاه‌های اطلاعاتی و استنادی معتبر جهانی می‌تواند بسترهای لازم برای انتشار و رؤیت‌پذیر کردن تعداد بیشتری از تولیدات علمی آن کشور در سطح بین‌المللی را فراهم کرده و زمینه حضور مؤثرتر جامعه پژوهشی آن کشور را در فرایند ارزیابی و انتشار تولیدات علمی جهانی ایجاد کند.

نوجوان و عرفان منش (۱۳۹۵) طی پژوهش خود با عنوان عملکرد مجلات علوم پزشکی ایران نمایه‌شده در پایگاه گزارش استنادی نشریات به این نتیجه رسیدند که بیشتر مقاله‌های منتشر شده در مجلات علوم پزشکی ایران را پژوهشگران داخلی تألیف

کرده‌اند. از سوی دیگر تنها حدود ۲۳ درصد از استنادهای دریافتی مجله‌های یادشده از سوی مقاله‌های نویسندگان خارجی و یا مقاله‌های مشارکتی نویسندگان ایرانی و خارجی بوده است. یافته‌های پژوهش نشان داد که میانگین ضریب تأثیر تمامی مجلات علوم پزشکی ایرانی از میانه ضریب تأثیر مجلات هم رشته آن‌ها در پایگاه گزارش استنادی نشریات کمتر بوده است. سرانجام وجود رابطه آماری معنادار میان تعداد مقالات خارجی و تعداد استنادهای خارجی و همچنین تعداد مقالات مشارکتی و تعداد استنادهای مشارکتی، بر لزوم جذب هر چه بیشتر مقالات پژوهشگران برجسته بین‌المللی برای افزایش کیفیت مجلات ایرانی تأکید دارد. برخی از مجله‌های ایرانی علی‌رغم نمایه‌شدن در پایگاه‌های اطلاعاتی و استنادی معتبر جهان، از نظر ترکیب نویسندگان، استنادکنندگان رِیال و اعضای هیئت‌تحریریه در سطح بین‌المللی قرار ندارند. عرفان‌منش و نوجوان (۱۳۹۵) در پژوهش دیگری با عنوان میزان رؤیت و جایگاه بین‌المللی مجله‌های ایرانی نمایه‌شده در پایگاه گزارش استنادی نشریات به این نتیجه رسیدند که پژوهشگران خارجی در تألیف مقاله‌های منتشر شده در مجله‌های ایرانی نمایه شده در پایگاه گزارش استنادی نشریات نقش داشته‌اند. از سوی دیگر تنها ۳۰/۶ از استنادهای دریافتی مجله‌های یادشده از سوی مقاله‌های نویسندگان خارجی و یا مقاله‌های مشارکتی نویسندگان ایرانی و خارجی دریافت شده است. بررسی ترکیب اعضای هیئت‌تحریریه مجله‌ها نشان می‌دهد که ۶۶/۴ درصد از اعضای آن‌ها در زمان انجام پژوهش را پژوهشگران ایرانی و ۳۳/۶ درصد باقی‌مانده را پژوهشگران خارجی تشکیل داده‌اند. بررسی شاخص نسبت ضریب تأثیر مجله به میانه ضریب تأثیر مجله‌های آن رشته نشان‌دهنده این مسئله است که تنها دو مجله ایرانی دارای ضریب تأثیری بالاتر از میانه ضریب تأثیر مجله‌های رشته خود بوده‌اند. همچنین تنها هشت مجله ایرانی تاکنون در چارک‌های اول و دوم رشته خود قرار گرفته‌اند. مقاله‌های منتشر شده در ۳۶ مجله از ۳۸ مجله بررسی شده بیشتر از سوی مجله‌هایی استناد شده‌اند که دارای میانگین ضریب تأثیر بالاتری نسبت به مجله‌های منتشرکننده مقاله‌ها بوده‌اند. آن‌ها بیان داشتند که برخی از مجله‌های ایرانی علی‌رغم نمایه‌شدن در پایگاه‌های اطلاعاتی و استنادی معتبر جهان، از نظر ترکیب نویسندگان، استنادکنندگان، و اعضای هیئت‌تحریریه در سطح بین‌المللی قرار ندارند. همچنین به‌طور کلی مجله‌های ایرانی نمایه‌شده در پایگاه گزارش استنادی نشریات از نظر شاخص ضریب تأثیر در مقایسه با میانه مجله‌های هم‌رشته خود در سطح بالایی قرار ندارند.

پژوهش خاصه، قاضی زاده، و عرفانی (۱۴۰۱) با عنوان بررسی یک دهه فعالیت مجله پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز به روش علم سنجی (۱۳۸۹-۱۳۹۸) نشان داد و وضعیت همکاری‌های علمی میان نویسندگان بر اساس الگوهای تألیف مقالات مجله خوب است. همه خوشه‌های موضوعی به دست آمده از تحلیل شبکه هم‌واژگانی کلیدواژه‌های پرتکرار، با محورهای موضوعی مجله هم‌راستا بودند. میانگین استناد به هر مقاله در حدود ۳۶/۰ درصد بود، میزان استناد به مقالات مجله وضعیت مناسبی نداشت. نمایه مجلات در پایگاه‌های بین‌المللی در افزایش میزان استناددهی به مقالات مجله تأثیر مثبت دارد، لذا پیشنهاد می‌شود برای افزایش رؤیت‌پذیری و ضریب تأثیر مجله، نسبت به نمایه شدن آن تدابیر جدیدی برگزیده شود. آزادی احمدآبادی و طاووسی (۱۴۰۳) در پژوهش خود با عنوان تحلیل ارتباط میزان «استناد به مقالات» و «رؤیت‌پذیری در وب» در نشریات دسترسی آزاد: یک تحلیل همبستگی به این نتیجه رسیدند که میان رتبه سئوی گوگل وب‌سایت‌های مجلات دسترسی آزاد و امتیازسایت اسکور آن‌ها رابطه معناداری وجود نداشت. علاوه بر این، بین ضریب تأثیر و نمرات سئوی آن‌ها، رابطه‌ای با آزمون همبستگی اسپیرمن مشاهده نشد. بنابراین، به احتمال زیاد بیشتر استنادها براساس دانش عمیق یا عواملی به غیر از «رؤیت‌پذیری در وب» است. به عبارت دیگر، براساس پژوهش آن‌ها وب عمیق یا آنچه در نتایج صفحات اول جست‌وجو و بازیابی شده پژوهشگران وجود ندارد، اما در صفحات بعدی بازیابی

هست و رؤیت می‌شود و محققان به آن‌ها استناد می‌کنند، همچنان در پیشرفت علم مهم است. این یافته با مطالعاتی که همبستگی مثبت بین میزان استناد و رؤیت‌پذیری مقالات نشریات دارای دسترسی آزاد در وب را نشان می‌دهند، تناقضی ندارد. رشیدی و آقازاده اصل (۱۳۹۷) در پژوهش خود با عنوان بررسی میزان رؤیت‌پذیری مقالات ۳۲ مجله حوزه پرستاری ایران در نمایه‌نامه اسکوپوس به این نتیجه رسیدند که تعداد کل استنادها به مجلات حوزه پرستاری در ایران ۹۹۰ بار است که از این میان «مجله ایرانی تحقیقات پرستاری و مامایی» با ۳۵۸ بار «مجله پژوهش پرستاری ایران» با ۹۴ بار و «مجله دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه» با ۸۶ بار به‌ترتیب در رتبه‌های اول تا سوم قرار دارند. در ضمن ۹ تا از ۳۳ مجله بررسی شده هیچ استنادی دریافت نکرده و ۲ تا از ۳۳ مجله بررسی شده فقط یک بار استناد دریافت کرده بودند. مجله «حیات» با ۷۷ بار استناد به مقالات حوزه پرستاری در ایران، رتبه اول را در استناددهی به مقالات ایرانی به خود اختصاص داده و مجلات «دانشگاه علوم پزشکی مازندران» و «بین‌المللی کودکان» به‌ترتیب با ۵۴ و ۳۴ بار استناددهی به مقالات ایرانی در حوزه پرستاری در رتبه‌های دوم و سوم قرار دارند. به استثنای محققان ایرانی که ۵۵۷ بار استناد به مقالات حوزه پرستاری دارند، محققان سایر کشورها نیز به‌ترتیب آمریکا (۷۷ بار)، استرالیا (۳۸ بار)، ترکیه (۲۵ بار)، کره جنوبی (۲۲ بار)، و چین (۱۸ بار) به‌ترتیب بیشترین استناددهی به مقالات پرستاری ایران را داشتند. پژوهشگران دانشگاه علوم پزشکی تهران نیز با بیش از ۱۲۵ بار استناد، بیشترین استناد را به مقالات پرستاری ایران داشتند. ۲۲ درصد استناددهندگان به مقالات مجلات پرستاری ایران، نشریات خارجی بودند. در نهایت بیان داشتند که مقالات حوزه پرستاری در طی سالیان از لحاظ کیفیت روند روبه‌رشدی را داشته است. زینب و دیگران (۲۰۱۳) در پژوهشی با عنوان «بررسی مجلات منتشر شده در مالزی و ارزیابی رؤیت آنها» به بررسی مجله‌های منتشر شده در مالزی و تعیین رؤیت این مجلات در پایگاه‌های نمایه‌سازی ملی و بین‌المللی پرداختند. دوره پژوهش از سال ۱۹۰۵ تا ۲۰۰۹ را شامل می‌شود، در این پژوهش از سیستم نمایه‌سازی و چکیده نویسی مالزی، پایگاه‌های استنادی وب علوم و اسکوپوس و همچنین فهرست مجلات دسترسی باز استفاده شد. در پژوهش آن‌ها اطلاعاتی مانند روند انتشار سالانه، ویژگی‌های نشر و ناشر، و کتاب‌سنجی بررسی شدند. یافته‌ها نشان داد که دانشگاه‌ها با ۵/۵۵ درصد ناشران اصلی مجلات علمی هستند. بیشتر مجلات به‌صورت چاپی هستند و انتشار مجلات به‌صورت چاپی و الکترونیکی در رتبه دوم قرار دارد. طی این بررسی ۴۶۴ عنوان مجله یافت شد که ۱۰۵ عنوان مجله یعنی ۲۲/۶ درصد در پایگاه‌های موردنظر نمایه شده‌اند. در مجموع ۵۱ عنوان مجله در پایگاه وب علوم و اسکوپوس نمایه می‌شوند و ۴۹ عنوان مجله در اسکوپوس نمایه می‌شوند. بررسی کتاب‌سنجی نه عنوان مجله وب علوم نشان داد که مجله بولتن مالزی در رده موضوعی ریاضیات با قرار گرفتن در چارک دوم پایگاه گزارش استنادی نشریات عملکرد بهتری دارد. همچنین یافته‌ها نشان داد که بسیاری از مجلات مالزی نمایه‌شده در وب علوم و اسکوپوس در رده علوم قرار دارند. پژوهش رام، کاتاریا، و احمد^۱ (۲۰۱۴) در مورد ارزیابی رؤیت‌پذیری ۱۱ مجله هندی نمایه‌شده در پایگاه آی‌اس‌آی نشان داد که ضریب تأثیر این مجلات کمتر از پنج دهم بود. میزان خوداستنادی در این مجلات نیز بسیار رایج بوده است. پژوهش آندری، تئودرسکا، و میریکا^۲ (۲۰۱۶) درباره ارزیابی میزان رؤیت‌پذیری ۱۰ مجله علوم اجتماعی کشور رومانی نمایه‌شده در پایگاه آی‌اس‌آی نشان داد که میزان رؤیت‌پذیری این مجلات بسیار پایین است. تعداد نویسندگان خارجی در این مجلات کمتر از ۳۰ درصد است.

1. Ram, Kataria & Ahmad

2. Andrei, T., Teodorescu, D., & Mirică

هولمبرگ و پارک^۱ (۲۰۱۸) مطالعه دگرسنجه روی رؤیت‌پذیری مجلات علمی کره جنوبی را انجام دادند. آن‌ها بیان داشتند که مجله علمی بخش مهمی از ارتباطات علمی است و برای مدت طولانی هم به‌مثابه تنها کانال انتشار یافته‌های پژوهشی و هم به‌مثابه شاخص مهم کیفیت پژوهش عمل کرده‌اند. به‌تازگی دگرسنجه برای کاربرد آن‌ها برای ارزیابی پژوهش بررسی شده است. آن‌ها در این مقاله نتیجه گرفتند که دسترسی آزاد، محرک روشنی برای توجه آن‌لین بیشتر به مجلات علمی کره‌ای است، با این حال، این توجه نیز به‌شدت از محبوبیت چند مقاله تأثیر می‌پذیر که توجه آن‌لین قابل توجهی را به خود جلب کرده‌اند. به دلیل تأثیری که برخی از مقالات پرتعداد می‌توانند بر توجه مجلات داشته باشند، به نظر نمی‌رسد دگرسنجه‌ها در سطح مجلات، شاخص‌های قابل اعتماد و مفیدی برای عملکرد مجلات علمی باشد. رودریگز^۲ و دیگران (۲۰۲۴) در پژوهش خود با موضوع مرئی‌سازی مجلات و انتشارات بیان داشتند که در ۵۰ سال گذشته، ضریب تأثیر مجله‌ها برجسته‌ترین شاخص کتاب‌سنجی بوده است. از زمانی که اولین گزارش استنادی مجله راه اندازی شد، ضریب تأثیر بیشتر به‌طور نادرست برای ارزیابی مؤسسه‌ها، نشریات، و افراد استفاده شده است. محدودیت‌های فنی مهم شناخته‌شده آن از محبوبیت آن نکاسته است. آن‌ها با نبود توافق بر سر گزینه‌های متعددی که برای مکمل یا جایگزین پیشنهاد شده‌اند، در تضاد هستند. آن‌ها در مقاله خود نزدیک به ۴۰۰ مجله کتابداری و علم اطلاعات و بیوشیمی و زیست‌شناسی مولکولی را تجزیه و تحلیل کردند. نتایج نشان می‌دهد که شاخص جدید بسیاری از مزایای پیشین خود را حفظ می‌کند و مزایای خاص خود را اضافه می‌کند، این شاخص دقیق‌تر، مقاوم‌تر در برابر چالش‌های کمتر دیده‌شدن، و کامل‌تر است و کمتر از پنجره استناد یا مشاهدات فراوان تأثیر می‌پذیر.

فیلیپو^۳ و دیگران (۲۰۲۰) در پژوهشی به بررسی طبقه‌بندی مجلات علمی اسپانیایی در علوم اجتماعی و علوم انسانی با در نظر گرفتن تأثیر و دیده شدن پرداختند و چنین بیان کردند که ویژگی‌های تولید و انتشار فعالیت‌های علمی در علوم اجتماعی و انسانی باعث می‌شود چنین تلاش‌هایی کمتر از سایر حوزه‌ها در پایگاه‌های اطلاعاتی بین‌المللی دیده شوند. همین شرایط، ارزیابی مجلات، پژوهشگران و مؤسسه‌ها را نیز محدود و مقایسه کیفی مجلات علمی-پژوهشی را پیچیده می‌کند. مطالعه آن‌ها روشی را ارائه می‌دهد که برای طبقه‌بندی مجلات اسپانیایی علوم اجتماعی و علوم انسانی توسعه یافته است. با هدف در نظر گرفتن مجلات ملی در فرایندهای ارزیابی فعالیت‌های پژوهشی، بنیاد علم و فناوری اسپانیا^۴ حمایت مالی و هماهنگی توسعه طبقه‌بندی انجام داده است که مجلاتی که مهر کیفیت بنیاد علم و فناوری اسپانیا را به دست آورده‌اند می‌توانند رتبه‌بندی شوند. برای این منظور مدلی با دو بُعد (تأثیر و دید) ب اساس معیارهای کمی اجرا شده است. برای به‌دست‌آوردن شاخص‌ها در هر یک از این ابعاد، پایگاه‌های اطلاعاتی مانند نمایه استنادی علوم، نمایه استنادی علوم اجتماعی، نمایه استنادی هنر و علوم انسانی، و نمایه استنادی منابع نوظهور از مجموعه وب‌آوساینس کور^۵، اسکوپوس، سایلو^۶، گوگل متریکس^۷، و ماتریس اطلاعات برای تجزیه و تحلیل مجلات به‌مثابه منابع اطلاعاتی استفاده می‌شود. آژانس‌های ارزیابی اسپانیا به‌تازگی از اجرای این روش ارزیابی در رشته‌های مختلف خبر داده‌اند.

1. Holmberg & Park

2. Rodríguez

3. Filippo

4. FECYT

5. Web of Science Core

6. SciELO

7. Google Metrics

پیشینه پژوهش مطالعه رؤیت‌پذیری مجلات حوزه علوم انسانی و اجتماعی ایرانی را می‌توان در چندین جنبه کلیدی تحلیل کرد. مجلات علمی همچون بازار اصلی نشر دانش و پژوهش‌های علمی، در انتقال و انتشار اطلاعات نقش بسیار حیاتی ایفا می‌کنند. رؤیت‌پذیری بالای یک مجله به معنای بیشتر دیده شدن مقالات منتشر شده در آن و در نتیجه بیشتر شدن تعداد استنادات به این مقالات است، که می‌تواند به افزایش اعتبار علمی نویسندگان و نهادهای وابسته کمک کند. پژوهش‌های متعددی بر اهمیت ارزیابی کیفیت مجلات علمی تأکید کرده‌اند. کیفیت علمی مجلات بیشتر با معیارهایی مانند تعداد و کیفیت مقالات منتشر شده، ضریب تأثیر^۱، تعداد استنادات، و رعایت استانداردهای علمی و پژوهشی سنجیده می‌شود. نمایه شدن در پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر نظیر اسکوپوس و وب‌آوساینس، یکی از نشانه‌های کیفیت بالای مجلات است. اسکوپوس یک پایگاه جامع و معتبر است که توانسته مجلات بسیاری را از سراسر جهان در خود جای دهد. نمایه شدن مجلات ایرانی در این پایگاه نشان از رشد علمی و پژوهشی کشور دارد. داوج بیشتر برای مجلات دسترسی آزاد استفاده می‌شود و بر اهمیت دسترسی آزاد به اطلاعات علمی تأکید دارد. حضور مجلات ایرانی در این پایگاه نشان از تأکید بر دسترسی آزاد و افزایش رؤیت‌پذیری دارند.

وب‌آوساینس یکی از معتبرترین پایگاه‌های استنادی است که بر تعیین شاخص‌های تأثیرگذاری علمی تمرکز دارد. مجلات نمایه شده در این پایگاه معمولاً دارای ضریب تأثیر بالا و استنادات گسترده هستند. پیشینه پژوهشی مجلات ایرانی در حوزه علوم انسانی و اجتماعی با چالش‌ها و موانعی مانند کمبود منابع مالی، نبود دسترسی به تجهیزات پژوهشی مدرن، مشکلات ترجمه و زبان، و گاه نبود استانداردهای کافی در فرایند داوری مقالات روبه‌رو بوده است. این عوامل می‌توانند بر رؤیت‌پذیری و اعتبار علمی مجلات ایرانی را تأثیر داشته باشند. در سال‌های اخیر، تلاش‌هایی برای بهبود کیفیت و رؤیت‌پذیری مجلات ایرانی انجام شده است. این تلاش‌ها شامل ارتقاء فرایند داوری، بهبود فرمت و ساختار مقالات، و همکاری با ناشران بین‌المللی برای نمایه شدن در پایگاه‌های معتبر می‌شود. این اقدامات به افزایش تعداد مجلات نمایه شده ایرانی و همچنین بهبود شاخص‌های علمی آن‌ها منجر شده است. مطالعه رؤیت‌پذیری مجلات ایرانی در حوزه علوم انسانی و اجتماعی نشان‌دهنده رشد و پیشرفت مستمر در این حوزه است. با توجه به تلاش‌های پژوهشگران و نهادهای علمی برای ارتقاء کیفیت و رؤیت‌پذیری مجلات، انتظار می‌رود این روند در آینده نیز ادامه یابد و جایگاه علمی و پژوهشی ایران در سطح بین‌المللی ارتقاء پیدا کند. بررسی‌های مداوم و به‌روزرسانی استانداردها می‌توانند زمینه‌ساز بهبود بیشتر در این حوزه باشند.

جمع‌بندی پیشینه‌ها و مرور پژوهش‌هایی که در این زمینه انجام شده نشان می‌دهد که تاکنون در کشور پژوهش کمی در زمینه بررسی رؤیت مجلات دارای رتبه الف ایران در پایگاه‌های استنادی اسکوپوس، داوج، و وب‌آوساینس انجام شده است. مطالعات متعددی در این باره انجام شده و اهمیت رؤیت‌پذیری برون‌دادهای علمی جوامع در پایگاه‌های نمایه‌سازی جهانی مبنای بسیاری از پژوهش‌ها قرار گرفته است. همچنین قدمت این نوع پژوهش با چنین رویکردی زیاد نیست، به بیان دیگر بررسی رؤیت‌پذیری مجلات علمی در پایگاه‌های جهانی و لزوم پرداختن به آن، مسئله روز و در حال حاضر در کانون توجه جوامع دیگر است.

بنابراین با توجه به نقش مجلات علمی در انتشار پژوهش‌های علمی و پیشرفت جایگاه علمی کشور در جهان مقاله حاضر به بررسی رؤیت‌پذیری مجلات حوزه علوم انسانی و اجتماعی دارای رتبه الف ایرانی در پایگاه‌های استنادی اسکوپوس، داوج، و وب‌آوساینس می‌پردازد تا از این راه راهکارهایی را برای بهبود شکاف‌های پژوهشی موجود و برنامه‌ریزی‌های آینده ارائه دهد.

۴. روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش کتاب‌سنجی است. جامعه پژوهش حاضر، شامل تمام مجلات علوم انسانی و اجتماعی نمایه‌شده در پایگاه‌های استنادی اسکوپوس و وب‌آوساینس است. برای یافتن مجلات علوم انسانی و اجتماعی، ابتدا به وب‌سایت کمیسیون نشریات علمی کشور به نشانی <http://journals.msrt.ir> مراجعه شد. با وارد شدن به وب‌سایت کمیسیون نشریات علمی کشور، از فهرست حوزه‌های علمی، گروه علوم انسانی انتخاب و فهرستی از این مجلات استخراج شد. با بررسی در این پایگاه مشخص شد که چه تعداد مجله در حوزه علوم انسانی در پایگاه داوج، و پایگاه‌های استنادی اسکوپوس و وب‌آوساینس نمایه شده‌اند. در گام بعدی، با مراجعه به پایگاه داوج مشخص شد که چه تعداد مجله ایرانی در حوزه علوم انسانی در این پایگاه نمایه شده‌اند.

مرحله بعدی مربوط به استخراج شاخص‌های استنادپذیری و رؤیت‌پذیری مجلات ایرانی حوزه علوم انسانی در پایگاه‌های اسکوپوس و وب‌آوساینس بود. بازه زمانی استخراج اطلاعات طی سال‌های ۲۰۲۲ تا ۲۰۲۴ بود. در پایگاه SJR شاخص هرش و چارک هر مجله استخراج شد. در پایگاه اسکوپوس، میزان استنادات دریافتی، تعداد مدارک منتشرشده، سایت اسکور^۱ و رتبه مجله در گروه تخصصی به دست آمد. در گام بعدی، با مراجع به پایگاه JCR یا گزارش‌های استنادی وب‌اف ساینس، میزان استنادات دریافتی، مجلات استنادکننده، ضریب تاثیر، چارک، شاخص فوریت، ایجن فاکتور و امتیاز تاثیر مقاله به دست آمد. در این پژوهش از نمونه‌گیری استفاده نشد و رویکرد پژوهش اکتشافی و مقایسه تطبیقی بود.

۵. یافته‌های پژوهش

بررسی‌ها نشان داد که در مجموع ۲۱۲۶ مجله در همه گروه‌ها در پایگاه کمیسیون نشریات علمی کشور وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موجود است. از این تعداد، تا نیمه شهریور ۱۴۰۳، ۹۴۸ مجله در حوزه علوم انسانی در وب‌سایت کمیسیون نشریات علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موجود بود که ۹۴۰ آن‌ها وضعیت فعال داشتند. همچنین به‌طور کلی و از همه گروه‌ها، ۷۰ مجله در پایگاه وب‌آوساینس و ۱۶۲ مجله در پایگاه اسکوپوس نمایه می‌شدند. از طرفی، بررسی‌ها مشخص کرد در گروه بندی مجلات علمی در وزارت عتف، دسته‌بندی علوم اجتماعی وجود ندارد و مجلات این حوزه در گروه علوم انسانی ثبت می‌شوند.

پرسش اول. هر یک از زیرگروه‌های علوم انسانی دارای چه تعداد نشریه در پایگاه کمیسیون نشریات علمی کشور هستند؟

جدول ۱. تعداد نشریات فارسی هر یک از زیرگروه‌های علوم انسانی در پایگاه کمیسیون نشریات علمی کشور

نام زیر گروه	تعداد مجلات
زبان و ادبیات	۱۰۰
مدیریت	۹۵
علوم اجتماعی	۹۱
علوم تربیتی	۷۳
علوم سیاسی	۷۱
جغرافیا	۷۱

نام زیر گروه	تعداد مجلات
روانشناسی	۵۹
فقه و حقوق	۵۹
اقتصاد	۵۰
فلسفه و کلام	۴۶
علوم قرآن و حدیث	۴۴
تاریخ	۴۱
تربیت بدنی	۳۹
علم اطلاعات و دانش‌شناسی	۲۱
حسابداری	۲۱
ادیان و مذاهب	۱۶
مالی	۱۳
اخلاق	۵
سایر موارد	۴

جدول ۱ نشان می‌دهد بیشترین مجلات گروه علوم انسانی مربوط به حوزه ادبیات با ۱۰۰ مجله است. پس از آن حوزه مدیریت با ۹۵ مجله و علوم اجتماعی با ۹۱ مجله رتبه دوم و سوم را به خود اختصاص داده‌اند. کمترین میزان مجلات نیز مربوط به حوزه‌های اخلاق با پنج مجله، مالی با ۱۳ مجله، و ادیان و مذاهب با ۱۶ مجله است.

پرسش دوم. وضعیت انتشار مجلات ایرانی حوزه علوم انسانی از نظر زبان مقالات چگونه است؟

جدول ۲ نشان می‌دهد که از مجموع مجلات ایرانی حوزه علوم انسانی موجود در پایگاه کمیسیون نشریات علمی وزارت عتف، ۸۳۴ مجله به زبان فارسی، ۸۶ مجله علوم انسانی به زبان انگلیسی، ۱۳ مجله به زبان عربی، پنج مجله به زبان فرانسه، یک مجله به زبان آلمانی، و یک مجله به زبان روسی منتشر می‌شوند.

جدول ۲. زبان انتشار نشریات علمی حوزه علوم انسانی در پایگاه کمیسیون نشریات علمی کشور

زبان انتشار	فراوانی
فارسی	۸۳۴
انگلیسی	۸۶
عربی	۱۳
فرانسه	۵
آلمانی	۱
روسی	۱

پرسش سوم. وضعیت مجلات ایرانی حوزه علوم انسانی نمایه‌شده در پایگاه داوج چگونه است؟

بررسی‌ها در پایگاه داوج نشان داد که در مجموع ۹۲۵ مجله از ایران در پایگاه داوج نمایه شده‌اند. از این تعداد، ۲۸۴ مجله در حوزه علوم اجتماعی و علوم انسانی است. لازم به یادآوری است که زیر ساخت پایگاه داوج میزان استنادات به مجلات را نشان نمی‌دهد و فقط همچونیک پایگاه نمایه‌کننده مجلات عمل می‌کند.

پرسش چهارم. کدام یک از نشریات ایرانی حوزه علوم انسانی در پایگاه‌های استنادی اسکوپوس و وب‌آوساینس نمایه شده‌اند؟

بررسی‌ها نشان داد سه نشریه در وب‌آوساینس نمایه شده‌اند. ۲۰ نشریه در پایگاه استنادی اسکوپوس ثبت و نمایه شده‌اند. فهرست این مجلات در جدول قابل مشاهده است.

جدول ۳. نشریات ایرانی حوزه علوم انسانی نمایه‌شده در پایگاه‌های استنادی اسکوپوس و وب‌آوساینس

نام نشریه	نام پایگاه استنادی	ناشر
فصلنامه بین‌المللی ژئوپولتیک	اسکوپوس	انجمن علمی ژئوپولتیک
Iranian Economic Review	اسکوپوس	دانشگاه تهران
حقوق بشر	اسکوپوس	دانشگاه مفید
جستارهای زبانی	اسکوپوس	دانشگاه تربیت مدرس
پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات	اسکوپوس	پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
پژوهشهای نسخه‌شناسی و تصحیح متون	اسکوپوس	انجمن تحقیق و تصحیح نسخه‌های خطی
پژوهش‌های فلسفی	اسکوپوس	دانشگاه تبریز
پژوهش‌های فلسفی - کلامی	اسکوپوس	دانشگاه قم
پژوهش ادبیات معاصر جهان	اسکوپوس	دانشگاه تهران
Iranian Journal of Management Studies	اسکوپوس و وب‌آوساینس	دانشگاه تهران
Journal of Information Technology Management	اسکوپوس	دانشگاه تهران
Journal of Research in Applied Linguistics	اسکوپوس و وب‌آوساینس	دانشگاه شهید چمران اهواز
Religious Inquiries	اسکوپوس و وب‌آوساینس	دانشگاه ادیان و مذاهب
Teaching English Language	اسکوپوس	انجمن علمی آموزش زبان و ادبیات انگلیسی ایران
Applied Research on English Language	اسکوپوس	دانشگاه اصفهان
International Journal of Body, Mind and Culture	اسکوپوس	مؤسسه علمی فرهنگی تحقیقاتی دانش تندرستی
International Journal of Human Capital in Urban Management	اسکوپوس	مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران
International Journal of Information Science and Management	اسکوپوس	مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری
International Journal of Language Testing	اسکوپوس	مؤسسه آموزش عالی تابران

بررسی‌ها نشان داد در مجموع ۱۶۰ نشریه ایرانی در پایگاه وب‌آوساینس نمایه هستند. لیکن جدول ۳ نشان می‌دهد از ۱۹ نشریه ایرانی نمایه‌شده گروه علوم انسانی در پایگاه‌های استنادی اسکوپوس و وب‌آوساینس، ۵ نشریه متعلق به دانشگاه تهران است. ضمن اینکه ۳ نشریه که در نمایه استنادی وب‌آف‌ساینس نیز نمایه شده‌اند عبارتند از:

۱. مجله ایرانی مطالعات مدیریت^۱
۲. مجله پژوهش در زبان‌شناسی کاربردی^۲
۳. پژوهش‌های دینی (یا جستارهای دینی)^۳

1. Iranian Journal of Management Studies
2. Journal of Research in Applied Linguistics
3. Religious Inquiries

پرسش پنجم. میزان استناددهی و رؤیت‌پذیری به مقاله‌های مجلات حوزه علوم انسانی و اجتماعی ایرانی دارای رتبه الف در پایگاه استنادی اسکاپوس، دواج، و وب‌آوساینس چگونه بوده است؟
در ادامه عملکرد استنادی مجلات ایرانی مطالعه، به تفصیل بررسی می‌شود.

جدول ۴. وضعیت مرئی بودن و استنادی نشریات ایرانی علوم انسانی نمایه شده در پایگاه وب‌آوساینس

نشریه	چارک	ضریب تأثیر بدون خوداستنادی	مجموع استنادات	رتبه در حوزه تخصصی	شاخص آنی	شاخص ایجن فاکتور	امتیاز تأثیر مقاله	نیمه عمر دریافت استناد
Iranian Journal of Management Studies	کیو ۴	۰/۷	۲۵۲	۳۳۸/۴۰۲	۰/۲	۰/۰۰۰۲۰	۰/۱۳۵	۴ سال
Journal of Research in Applied Linguistics	کیو ۲	۰/۹	۱۴۵	۱۲۹/۲۹۷	۰/۲	۰/۰۰۰۱۹	۰/۰۸۴	۴/۹ سال
Religious Inquiries	کیو ۴	۰/۱	۵	۳۲۷/۳۳۹	۰/۱	۰/۰۰۰۰۳	۰/۰۴۸	-

جدول ۴ وضعیت مجلات ایرانی گروه علوم انسانی نمایه شده در پایگاه وب‌آوساینس را نشان می‌دهد. بیشترین میزان استنادات دریافتی متعلق به مجله مجله ایرانی مطالعات مدیریت است که البته چارک آن کیو ۴ محاسبه شده است. امتیاز تأثیر مقاله از دو مجله دیگر بیشتر است. البته رتبه قابل قبولی در بین تمام مجلات گروه تخصصی خود به دست نیاورده است. از طرفی مجله پژوهش در زبان‌شناسی کاربردی دارای ضریب تأثیر بدون محاسبه خود استنادی ۰/۹ و چارک کیو ۲ است و نسبت به دو مجله دیگر وضعیت بهتری دارد. هر چند رتبه کلی آن در بین سایر مجلات موجود در وب‌آوساینس از نظر گروه تخصصی مطلوب نیست. مجله سوم که پژوهش‌های دینی نام دارد از نظر شاخص‌های استنادپذیری و مرئی بودن و وضعیت نامطلوبی دارد و فقط فعلاً در پایگاه وب‌آوساینس نمایه شده است.

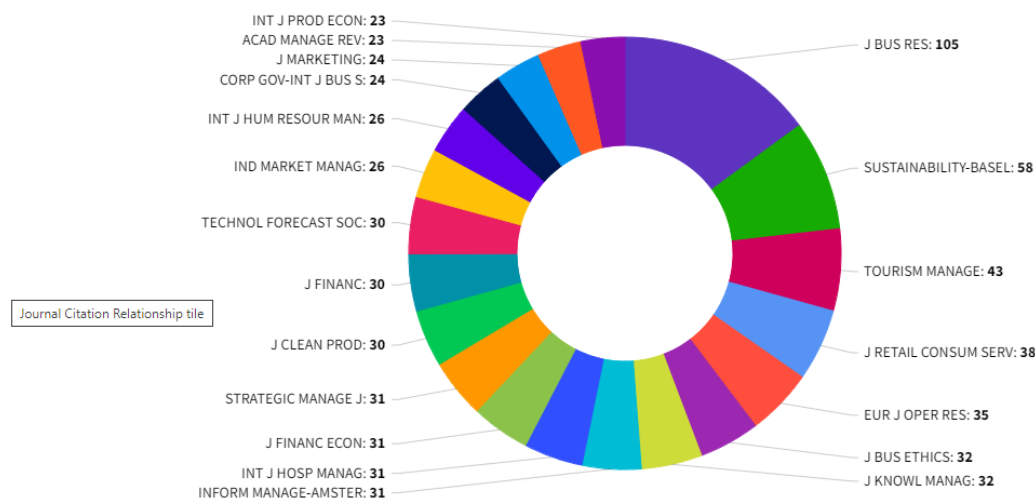
جدول ۵، وضعیت استنادپذیری و مرئی بودن مجلات ایرانی حوزه علوم انسانی در پایگاه اسکوپوس

نام نشریه	شاخص اچ	چارک	سایت اسکور	میزان استنادهای دریافتی	تعداد مدارک طی ۳ سال اخیر	رتبه در حوزه تخصصی
فصلنامه بین‌المللی ژئوپولیتیک	۷	کیو ۳	۰/۷	۱۲۷	۱۷۱	۴۵۲/۷۰۶
حقوق بشر	۱	کیو ۴	۰/۱	۴	۵۹	۹۸۵/۱۰۲۵
جستارهای زبانی	۹	کیو ۲	۰/۹	۳۲۰	۳۶۰	۳۷۰/۱۰۸۸
پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات	۶	کیو ۴	۰/۳	۵۱	۱۹۰	۲۲۸/۲۳۲
Iranian Economic Review	۱۲	کیو ۴	۰/۷	۱۴۲	۲۰۰	۲۱۸/۲۸۸
پژوهش‌های نسخه‌شناسی و تصحیح متون	۰	۰	۰	۰	۴۴	۲۷۴/۲۸۰
پژوهش‌های فلسفی	۰	۰	۰/۱	۱۷	۲۷۴	۵۸۵/۶۴۴
پژوهش‌های فلسفی - کلامی	۳	کیو ۲	۰/۲	۲۷	۱۱۱	۴۰۴/۶۴۴
پژوهش ادبیات معاصر جهان	۶	کیو ۳	۰/۳	۴۳	۱۲۶	۳۶۱/۱۱۰۶

نام نشریه	شاخص اچ	چارک	سایت اسکور	میزان استنادهای دریافتی	تعداد مدارک طی ۳ سال اخیر	رتبه در حوزه تخصصی
Iranian Journal of Management Studies	۱۰	کیو ۳	۰/۲	۳۲۷	۱۷۷	۱۱۳/۱۸۹
Journal of Information Technology Management	۱۳	کیو ۳	۲/۷	۷۲۰	۲۶۶	۷۷/۱۴۸
Journal of Research in Applied Linguistics	۱۰	کیو ۲	۱	۱۳۳	۱۲۷	۱۰۸۸/۳۲۹
Religious Inquiries	۲	کیو ۳	۰	۳	۶۵	۶۰۰/۶۴۴
Teaching English Language	۷	کیو ۲	۱/۲	۱۱۱	۹۲	۲۸۸/۱۰۸۸
Applied Research on English Language	۶	کیو ۲	۱/۶	۱۳۴	۸۵	۲۳۷/۱۰۸۸
International Journal of Body, Mind and Culture	۵	کیو ۴	۰/۷	۱۱۹	۱۵۹	۲۶۷/۵۵۲
International Journal of Human Capital in Urban Management	۵	کیو ۳	۱	۱۴۲	۱۴۷	۳۴۸/۶۰۴
International Journal of Information Science and Management	۱۴	کیو ۳	۰/۷	۱۵۱	۲۰۹	۱۸۱/۱۲۸۰
International Journal of Language Testing	۸	کیو ۱	۲/۴	۱۹۴	۸۳	۱۶۳/۱۰۸۸

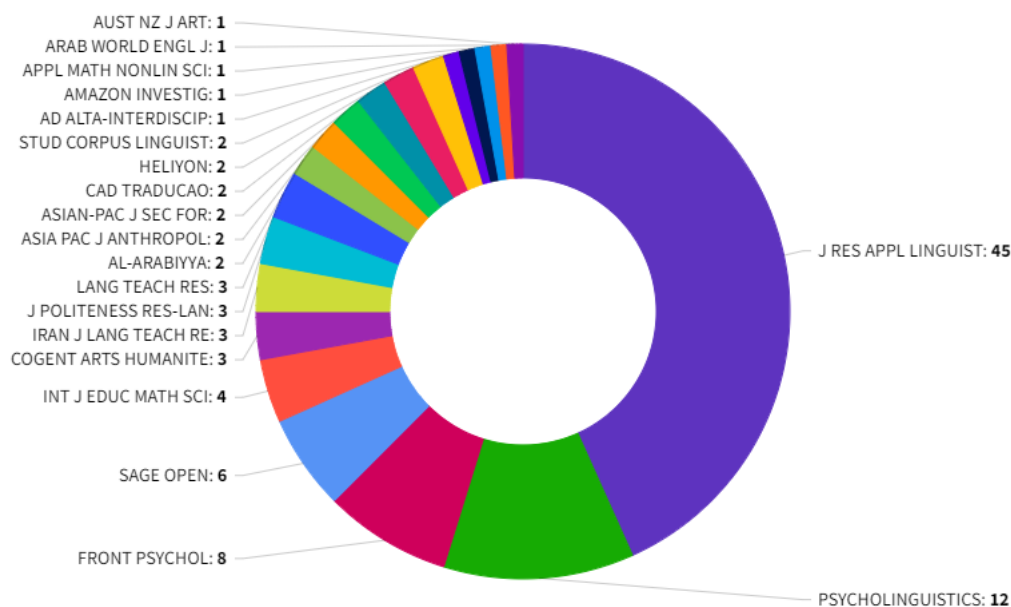
جدول ۵ وضعیت مجلات ایرانی گروه علوم انسانی را در پایگاه استنادی اسکوپوس نشان می‌دهد. وضعیت کلی که این جدول نشان می‌دهد به جز چند مجله که به آن‌ها اشاره خواهد شد میزان استنادپذیری و مرئی بودن مجلات این گروه مطلوب نیست. دو مجله «پژوهش‌های فلسفی» و «پژوهش‌های نسخه‌شناسی و تصحیح متون» به دلیل اینکه دو سال است وارد اسکوپوس شده‌اند هنوز وضعیت مناسبی از نظر چارک و شاخص هرش ندارند. از جدول ۵ برمی‌آید که مجله بین‌المللی آزمون‌سازی زبان^۱ دارای چارک کیو ۱ است و بین مجلات هم‌موضوع خود در پایگاه استنادی اسکوپوس، از مجموع ۱۰۸۸ مجله، رتبه ۱۶۳ را دارد که رتبه ممتازی نیست. ولی در مجموع نمی‌توان این رتبه را هم ضعیف در نظر گرفت. چون بین مجلات علوم انسانی ایرانی در پایگاه استنادی اسکوپوس بهترین رتبه را دارد. بالاترین میزان استناد دریافتی مربوط به مجله مدیریت فناوری اطلاعات^۲ است که ۷۲۰ استناد از ۲۶۶ مدرک دریافت کرده است. البته با این وجود، مجله در چارک کیو ۳ است و در بین مجلات گروه تخصصی خود دارای رتبه ۷۷ از ۱۴۸ است. بالاترین میزان شاخص هرش هم متعلق به مجله بین‌المللی علوم اطلاعات و مدیریت^۳ است که ۱۵۱ استناد نیز دریافت کرده است. شکل ۱، ۲۰ مجله برتر استنادکننده به نشریه ایرانی مطالعات مدیریت^۴ را نشان می‌دهد. بر اساس این شکل، بیشترین میزان استناد از سوی مجله پژوهش‌های کسب‌وکار^۵ با ۱۰۵ مورد بوده است.

1. International Journal of Language Testing
2. Journal of Information Technology Management
3. International Journal of Information Science and Management
4. Iranian Journal of Management Studies
5. J BUS RES

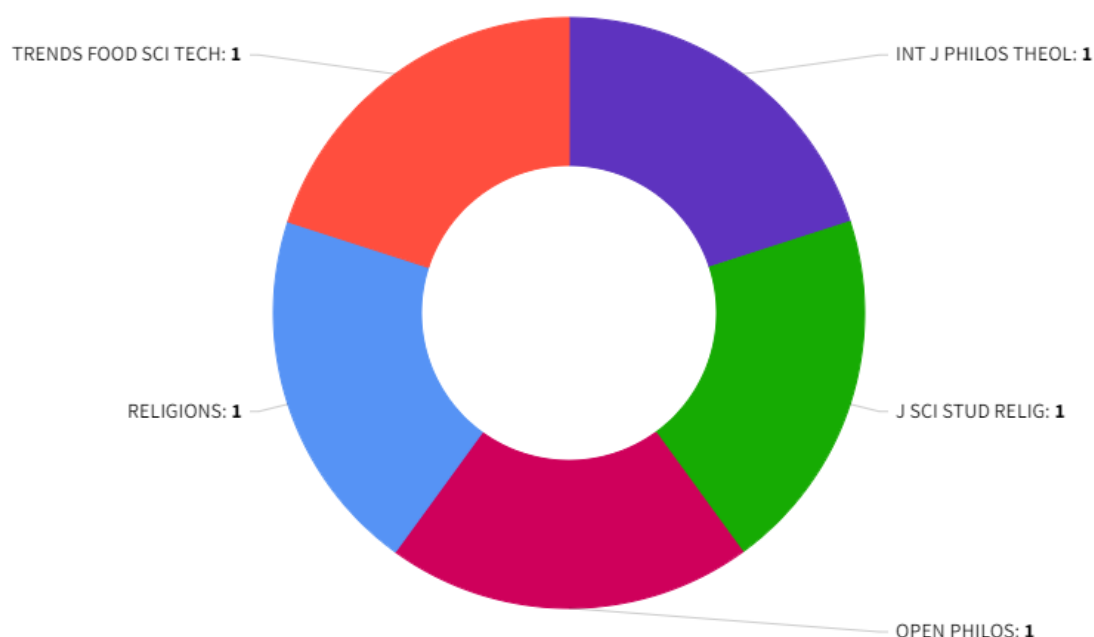

شکل ۱. مجله برتر استناد کننده مجلات استناد کننده به مجله ایرانی مطالعات مدیریت

آن گونه که از شکل ۲ بر می آید میزان استناد به مجله پژوهش در زبان شناسی کاربردی از سوی مجله با ۴۵ استناد بالاترین میزان بوده است. در حقیقت این مجله با خود استنادی بیشترین میزان استناد را دریافت کرده است.

شکل ۲. مجلات برتر استناد کننده به مجله پژوهش در زبان شناسی کاربردی

شکل ۳. مجلات استناد کننده برتر به نشریه پژوهش‌های دینی

شکل ۳ نشان می‌دهد که میزان استناد به مجله پژوهش‌های دینی بسیار اندک بوده است. به گونه‌ای که این مجله تنها پنج استناد از پنج مجله دریافت کرده است.

۶. بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که رؤیت‌پذیری مجلات ایرانی حوزه علوم انسانی و اجتماعی دارای رتبه «الف» در پایگاه‌های استنادی معتبر بین‌المللی، به‌رغم رشد کمی تعداد مجلات، همچنان محدود و نامتوازن است. این وضعیت را نمی‌توان تنها به تعداد مجلات نمایه‌شده یا شاخص‌های کمی تقلیل داد، بلکه نیازمند تحلیل چرایی و چگونگی شکل‌گیری رؤیت‌پذیری در بستر علمی، زبانی، و سیاست‌گذاری نشر علمی کشور است. از منظر چرایی، یکی از مهمترین عوامل مؤثر بر پایین بودن رؤیت‌پذیری این مجلات، ماهیت زبانی و محتوایی علوم انسانی و اجتماعی است. بخش قابل توجهی از مجلات این حوزه به زبان فارسی منتشر می‌شوند و موضوعات آن‌ها بیشتر معطوف به مسائل بومی، فرهنگی و اجتماعی ایران است؛ موضوعاتی که الزاماً در چارچوب نظام‌های استنادی بین‌المللی، که بیشتر بر زبان انگلیسی و مسائل جهانی تمرکز دارند، بازتاب گسترده‌ای نمی‌یابند. این امر سبب می‌شود حتی مجلات دارای کیفیت علمی مناسب نیز از نظر میزان استناد و دیده‌شدن بین‌المللی در موقعیت ضعیف‌تری قرار گیرند.

از منظر چگونگی، نتایج نشان می‌دهد که پایگاه اسکوپوس نسبت به وب‌آوساینس و دواج، پوشش گسترده‌تری از مجلات ایرانی علوم انسانی و اجتماعی دارد. این تفاوت را می‌توان ناشی از انعطاف‌پذیری بیشتر اسکوپوس در پذیرش مجلات منطقه‌ای و غیرانگلیسی دانست. در مقابل، سخت‌گیری‌های ساختاری وب‌آوساینس و معیارهای خاص دواج در حوزه دسترسی آزاد، موجب شده است که سهم مجلات ایرانی در این پایگاه‌ها محدودتر باشد. بنابراین، رؤیت‌پذیری مجلات نه تنها تابع کیفیت علمی، بلکه متأثر از

سیاست‌ها و رویکردهای هر پایگاه استنادی نیز هست. علاوه بر این، الگوهای همکاری علمی بین‌المللی نقش تعیین‌کننده‌ای در میزان رویت‌پذیری مجلات ایفا می‌کنند. مجلاتی که از حضور اعضای هیئت‌تحریریه بین‌المللی، داوران خارجی، و مقالات مشترک بین‌المللی بهره‌مند هستند، شانس بیشتری برای نمایه‌سازی و افزایش استنادپذیری دارند. در مقابل، تمرکز صرف بر تولید محتوای داخلی، حتی در مجلات دارای رتبه علمی بالا، می‌تواند به کاهش دیده‌شدن آن‌ها در سطح جهانی منجر شود.

این پژوهش نشان داد که علی‌رغم افزایش کمی تعداد مجلات علمی در این حوزه، سطح رویت‌پذیری بین‌المللی آن‌ها همچنان محدود و نامتوازن است و تنها بخش اندکی از این مجلات موفق به نمایه‌سازی در پایگاه‌هایی مانند اسکوپوس، دواج، و وب‌آو ساینس شده‌اند. این یافته بیانگر آن است که ارتقای جایگاه علمی مجلات تنها با گسترش کمی یا ارتقای رتبه داخلی آن‌ها محقق نمی‌شود. تحلیل‌های انجام‌شده نشان می‌دهند که رویت‌پذیری مجلات علوم انسانی و اجتماعی ایران پدیده‌ای چندبُعدی است که از عواملی نظیر زبان انتشار، ماهیت بومی موضوعات، الگوهای همکاری علمی بین‌المللی، ساختار تحریریه مجلات، و سیاست‌های پذیرش پایگاه‌های استنادی تأثیر می‌گیرد. در این میان، اسکوپوس در مقایسه با وب‌آو ساینس و دواج، پوشش گسترده‌تر و انعطاف‌پذیرتری نسبت به مجلات منطقه‌ای و غیرانگلیسی داشته و به همین دلیل به مهم‌ترین مسیر نمایه‌سازی بین‌المللی مجلات ایرانی تبدیل شده است.

باید بیان داشت که در سال‌های اخیر، سیاست‌گذاری علمی در ایران به‌طور فزاینده‌ای بر افزایش نمایه‌سازی مجلات علمی در پایگاه‌های استنادی معتبر بین‌المللی، به‌ویژه اسکوپوس، متمرکز شده است. این رویکرد که بیشتر با عنوان بین‌المللی‌سازی مجلات با تمرکز بر نمایه‌ استنادی اسکوپوس شناخته می‌شود، با هدف ارتقای کیفیت نشر علمی، افزایش رویت‌پذیری بین‌المللی، و بهبود جایگاه علمی کشور دنبال شده است. از منظر مزایا، نمایه‌شدن مجلات علوم انسانی و اجتماعی در پایگاه‌های استنادی وب‌آو ساینس و اسکوپوس می‌تواند به ارتقای استانداردهای فنی و ساختاری نشر منجر شود. الزام به رعایت اصول داوری دقیق، شفافیت فرایندهای انتشار، نظم در زمان‌بندی نشر، و بهبود ساختار هیئت‌تحریریه از جمله پیامدهای مثبت این سیاست است. علاوه بر این، حضور مجلات در اسکوپوس می‌تواند زمینه‌ساز افزایش تعاملات علمی بین‌المللی، جذب نویسندگان خارجی، و ارتقای اعتبار نهادی مجلات شود. با این حال، نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که نمایه‌سازی مجلات علوم انسانی و اجتماعی بدون توجه به مختصات معرفتی و زبانی علوم انسانی و اجتماعی، می‌تواند پیامدهای محدودکننده‌ای به‌همراه داشته باشد. از سوی دیگر، مقایسه میزان رویت‌پذیری مجلات ایرانی علوم انسانی و اجتماعی در اسکوپوس با پایگاه‌هایی نظیر وب‌آو ساینس و دواج نشان می‌دهد که اسکوپوس نسبت به سایر پایگاه‌ها انعطاف‌پذیری بیشتری در پذیرش مجلات منطقه‌ای دارد. این امر سبب شده است که سیاست اسکوپوس‌سازی و نمایه‌سازی مجلات ایرانی در وب‌آو ساینس، در عمل، به مهم‌ترین مسیر بین‌المللی‌سازی مجلات ایرانی تبدیل شود. با این وجود، این مسیر زمانی می‌تواند اثربخش باشد که به‌عنوان بخشی از یک راهبرد جامع بین‌المللی‌سازی و نه همچون هدفی مستقل دنبال شود. در جمع‌بندی می‌توان گفت که سیاست بین‌المللی مجلات علوم انسانی و اجتماعی، اگرچه در ارتقای برخی شاخص‌های صوری و ساختاری نشر علمی مؤثر بوده است، اما به‌تنهایی تضمین‌کننده افزایش پایدار رویت‌پذیری و اثرگذاری علمی این مجلات نیست. کارآمدی این سیاست مستلزم همراهی آن با اقداماتی نظیر تقویت کیفیت محتوای علمی، حمایت از انتشار دوزبانه، تشویق همکاری‌های پژوهشی بین‌المللی، و بازنگری در نظام‌های ارزیابی پژوهش متناسب با ماهیت علوم انسانی و اجتماعی است. با این حال، نتایج پژوهش نشان می‌دهد که رویکرد سیاست‌گذاری مبتنی بر «اسکوپوس‌سازی مجلات»، به‌ویژه در حوزه علوم انسانی و

اجتماعی، اگرچه می‌تواند به بهبود استانداردهای فنی و ساختاری نشر علمی منجر شود، اما به‌تنهایی تضمین‌کننده افزایش پایدار رؤیت‌پذیری و اثرگذاری علمی این مجلات نیست. تمرکز صرف بر شاخص‌های کمی و نمایه‌سازی بین‌المللی، بدون توجه به ویژگی‌های معرفتی و اجتماعی علوم انسانی، ممکن است به تضعیف توجه به مسائل بومی و غلبه رویکردهای صوری در ارزیابی علمی منجر شود. بر این اساس، پیشنهاد می‌شود سیاست اسکوپوس‌سازی همچون بخشی از یک راهبرد جامع بین‌المللی‌سازی مجلات علمی دنبال شود؛ راهبردی که در آن، ارتقای کیفیت محتوای علمی، حمایت از انتشار دوزبانه، تقویت همکاری‌های پژوهشی بین‌المللی، و بازنگری در نظام‌های ارزیابی پژوهش متناسب با ماهیت علوم انسانی و اجتماعی به‌صورت هم‌زمان در کانون توجه قرار گیرند. چنین رویکردی می‌تواند ضمن حفظ هویت علمی و بومی این مجلات، زمینه افزایش واقعی رؤیت‌پذیری و اثرگذاری آن‌ها را در سطح بین‌المللی فراهم سازد.

براساس نتایج حاصل از این پژوهش پیشنهادهایی برای بهبود وضعیت تولید مقالات علمی ایران در حوزه علوم انسانی ارائه می‌شود...

به دلیل استفاده بسیار کم محققان این حوزه از پایگاه‌های اطلاعاتی در تألیف مقالات خود پیشنهاد شود کارگاه‌های آشنایی با پایگاه‌های اطلاعاتی مرتبط و نحوه استفاده از آن‌ها برای دانشجویان و محققان فراهم شود.

شرایطی فراهم شود تا محققان این حوزه بدون محدودیت‌های زمانی و مکانی امکان دسترسی به پایگاه‌های اطلاعاتی و مجلات پیوسته را داشته باشند.

به‌طور کلی برای افزایش رؤیت‌پذیری مجلات حوزه علوم انسانی و اجتماعی که در پایگاه‌های استنادی بین‌المللی مانند اسکوپوس، وب‌آو ساینس، و نیز پایگاه داوج قرار دارند، می‌توان به مجموعه‌ای از راهبردها و پیشنهادهای کاربردی به شرح زیر توجه کرد:

۱. ارتقای کیفیت و استانداردهای علمی

الف) مقاله‌نویسی کاربردی و مرتبط

- تمرکز روی انتشار مقالاتی که پاسخ‌گوی مسائل واقعی جامعه بوده و خروجی کاربردی و عملیاتی داشته باشند.

ب) پذیرفتن مقالات ارزشمند و با کیفیت:

- باید مقالاتی در مجلات پذیرش شون که با اصالت و کیفیت بالا باشند.

ج) نوآوری و اصالت:

- انتشار مقالاتی که دارای نوآوری و اصالت علمی

۲. بهینه‌سازی فریند ویراستاری و داوری

الف) کاهش زمان ویراستاری و داوری مقالات و انتشار سریع مقالات پذیرفته‌شده

ب) بهره‌مندی از داوران متخصص با تجربه و اعتبار علمی بالا

۳. افزایش دسترس‌پذیری مقالات

الف) دسترسی آزاد: انتشار مقالات به صورت دسترسی آزاد امکان بهره‌مندی طیف گسترده‌ای از مخاطبان را به مجلات فراهم می‌سازد.

ب) بهره‌مندی از شبکه‌های اجتماعی: ایجاد صفحه ویژه مجله‌ها در شبکه‌های اجتماعی مثل ریسرچ گیت، مندلی، آکادمیا، و لینکدین سبب می‌شود که افراد بیشتری بتوانند این مجلات را ببینند و از آن‌ها بهره‌مند شوند.

۴. توسعه همکاری‌های بین‌المللی

الف) استفاده از ویراستاران و داوران بین‌المللی معتبر در هیئت تحریریه

ب) دریافت مقالات معتبر از نویسندگان معتبر بین‌المللی

فهرست منابع

- بهمن آبادی، ع.، و بشیری، ج. (۱۳۹۹). بررسی میزان استنادپذیری و رؤیت‌پذیری مقالات نشریات انگلیسی‌زبان ایرانی در حوزه کشاورزی بر اساس داده‌های پایگاه اسکوپوس، پژوهش نامه علم سنجی، ۱۶(۱)، ۱۷۳-۱۹۴.
- خاصه، ع.، قاضی زاده، ح.، و عرفانی، ص. (۱۴۰۱). بررسی یک دهه فعالیت مجله پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز به روش علم سنجی (۱۳۸۹-۱۳۹۸). تصویر سلامت، ۱۳(۱)، ۱۲۶-۱۱۱.
- رشیدی، ع.، و آقازاده اصل، الف. (۱۳۹۷). بررسی میزان رویت پذیری مقالات ۳۲ مجله حوزه پرستاری ایران در نمایه نامه اسکوپوس. مجله دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه، ۵۱(۵) (پی در پی ۱۰۶)، ۳۱۴-۳۲۳.
- ریاحی، م. (۱۳۷۴). مجلات علمی: مجرای ارتباط دانشمندان. مقالات ویژه، ۸، ۲۷-۱.
- ریاحی، ع.، و موسوی چلک، افشین. (۱۳۹۵). بررسی مجلات کشورهای آسیایی در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس با تاکید بر جایگاه جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه بازیابی دانش و نظام‌های معنایی ۳(۷)، ۶۱-۸۰.
- صالحی، ک. و رحیمی، ج. (۱۳۸۵). تعیین فرایند ارزیابی مجلات در مؤسسه اطلاعات علمی (آی اس ای). فصلنامه کتاب، ۱۷(۲).
- طاووسی، م.، و آزادی احمدآبادی، ق. (۱۴۰۳). تحلیل ارتباط میزان «استناد به مقالات» و «رویت پذیری در وب» در نشریات دسترسی آزاد: یک تحلیل همبستگی. کنفرانس بین‌المللی وب پژوهی.
- عرفان منش، م. و نوجوان، ف. (۱۳۹۵). میزان رؤیت و جایگاه بین‌المللی مجله‌های ایرانی نمایه‌شده در پایگاه گزارش استنادی نشریات. پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات، ۳۲(۱)، ۵۱-۳۷.
- عرفان منش، م. و نوجوان، ف. (۱۳۹۵). عملکرد مجلات علوم پزشکی ایران نمایه شده در پایگاه گزارش استنادی نشریات. مدیریت سلامت، ۱۹(۶۳)، ۶۸-۸۰.

- Albert, P. (2004). La presse française. *Études de La Documentation Française*, (5186), 5-203.
- Anderson, R. (2004). Open access in the real world: Confronting economic and legal reality. *College and Research Library News*, 64(4). <http://dlist.sir.arizona.edu/archive/00000351/>
- Andrei, T., Teodorescu, D., & Mirică, A. (2016). Beyond the Impact Factor: Measuring the international visibility of Romanian social sciences journals. *Scientometrics*, 108(1), 1-20. <https://doi.org/10.1007/s11192-016-1949-7>
- Bahmanabadi, A., & Bashiri, J. (2020). Investigating the citability and visibility of Iranian English-language journals in the field of agriculture based on Scopus database data. *Scientometrics Research Journal*, 6(1), 173-194. [In Persian]
- De Filippo, D., Aleixandre-Benavent, R., & Sanz-Casado, E. (2020). Toward a classification of Spanish scholarly journals in social sciences and humanities considering their impact and visibility. *Scientometrics*, 125(2), 1709-1732.
- Erfanmanesh, M., & Nojavan, F. (2016a). Visibility and international position of Iranian journals indexed in Journal Citation Reports. *Iranian Journal of Information Processing and Management*, 32(1), 37-51. [In Persian]
- Erfanmanesh, M., & Nojavan, F. (2016b). Performance of Iranian medical sciences journals indexed in Journal Citation Reports. *Health Management*, 19(63), 68-80. [In Persian]
- Everhart, N. (1997). Web page evaluation: Views from the field. *Technology Connection*, 4(3), 24-26.
- Fagbule, O. F. (2018). Use of social media to enhance the impact of published papers. *Annals of Ibadan Postgraduate Medicine*, 16(1), 5-6.

- Giménez-Toledo, E., & Román-Román, A. (2009). Assessment of humanities and social sciences monographs through their publishers: A review and a study towards a model of evaluation. *Research Evaluation*, 18(3), 201-213.
- He, T., & Liu, W. (2009). The internationalization of Chinese scientific journals: A quantitative comparison of three chemical journals from China, England and Japan. *Scientometrics*, 80(3), 585–595.
- Holmberg, K., & Park, H. W. (2018). An altmetric investigation of the online visibility of South Korea-based scientific journals. *Scientometrics*, 117, 603–613. <https://doi.org/10.1007/s11192-018-2874-8>
- Ivanov, S. H. (2011). Increasing the visibility of academic journals. *Strategies for Policy in Science and Education*, 20(1), 8-17.
- Katz, J. S., & Hicks, D. (1997). How much is collaboration worth? A calibrated bibliometric model. *Scientometrics*, 40(3), 541–554.
- Khasseh, A., Ghazizadeh, H., & Erfani, S. (2022). Investigating a decade of activity of the Medical Journal of Tabriz University of Medical Sciences using scientometrics method (2010-2019). *Depiction of Health*, 13(1), 111-126. [In Persian]
- Perianes-Rodríguez, A., Mira, B. S., Martínez-Ávila, D., & Grácio, M. C. C. (2024). Real influence: A novel approach to characterize the visibility of journals and publications. *Quantitative Science Studies*, 1-27.
- Petr, M., Engels, T. C., Kulczycki, E., Dušková, M., Guns, R., Sieberová, M., & Sivertsen, G. (2021). Journal article publishing in the social sciences and humanities: A comparison of Web of Science coverage for five European countries. *PLoS ONE*, 16(4), e0249879.
- Ram, S., Kataria, S., & Ahmad, S. (2014). An assessment of the visibility of Indian journals in social science citation index-journal citation report. *Journal of Information Management*, 1(1), 1-17.
- Rashidi, A., & Aghazadeh Asl, A. (2018). Investigating the visibility of articles of 32 Iranian nursing journals in the Scopus index. *Nursing and Midwifery Journal*, 16(5), 314-323. [In Persian]
- Riahi, A., & Mousavi Chelak, A. (2016). Investigating Asian countries' journals in Scopus database emphasizing the position of the Islamic Republic of Iran. *Knowledge Retrieval and Semantic Systems*, 3(7), 61-80. [In Persian]
- Riahi, M. (1995). Scientific journals: Scientists' communication channel. *Special Articles*, 8, 1-27. [In Persian]
- Salehi, K., & Rahimi, H. (2006). Determining the journal evaluation process at the Institute for Scientific Information (ISI). *Book Quarterly*, 17(2). [In Persian]
- Tavoosi, M., & Azadi Ahmadabadi, G. (2024). Analyzing the relationship between "citation to articles" and "web visibility" in open access journals: A correlation analysis. *International Conference on Web Research*. [In Persian]
- Yi, H., Cao, Y., Leng, Q., Wang, Y., Zhang, G., & Mao, Y. (2024). The impact of open access on citations, Pageviews, and downloads: A scientometric analysis in Postgraduate Medical Journal. *Postgraduate Medical Journal*, qgae047.
- Zainab, A. N., Sanni, S. A., Edzan, N. N., & Koh, A. P. (2013). Auditing scholarly journals published in Malaysia and assessing their visibility. *arXiv preprint arXiv:1301.5379*.